

Reactie gemeente Amsterdam internetconsultatie Verzuim

23 september 2022

- **Instemming met hoofdlijn**

De gemeente Amsterdam kan zich vinden in de grote lijn en maatregelen van het wetsvoorstel. Goed dat geoorloofd verzuim nu meegenomen wordt. Consultatie van Samenwerkingsverbanden bij vrijstellingen 5 sub a is al een aantal jaren praktijk in Amsterdam. Ook is de gemeente Amsterdam het ermee eens dat SWV-en inzicht krijgen in verzuim op scholen; daarmee kunnen zij hun rol nog beter invullen en waar nodig scholen daarbij ondersteunen of op aanspreken.

- **Nul thuiszitters versus korter duur thuiszitten**

De minister stelt als doel: nul thuiszitters. Vanuit de ervaringen die Amsterdam heeft met ruim 5 jaar thuiszittersaanpak lijkt het realistischer om in te zetten op afname van het aantal thuiszitters en vooral verkorting van de duur van thuiszitten.

In de praktijk blijkt dat thuiszitten zich steeds weer voordoet, omdat er nu eenmaal altijd omstandigheden zijn die maken dat een kind (tijdelijk) niet naar school kan. Niet voor ieder kind is het systeem altijd passend. Gezien deze ervaring is het ons inziens zinvoller en haalbaarder in te zetten op afname van het aantal thuiszitters en zo kort mogelijke duur van thuiszitten (afname gemiddelde duur). Daarmee wordt ook voorkomen dat er steeds weer gerapporteerd moet worden dat 'het niet is gehaald'. Verkorting van de duur van thuiszitten is wel mogelijk-en nodig- door te blijven inzetten en sturen op goed en pro-actief handelen en samenwerken van de betrokken professionals aan de basis.

- **Maak melden zo eenvoudig mogelijk, accent ligt op aanpakken**

Het wetsvoorstel wil dat scholen verplicht alle verzuim registreren en melden, mét reden voor afwezigheid.

De gemeente Amsterdam is het daarmee eens. Echter, naast registreren en melden gaat het vervolgens vooral om een goede vervolgaanpak. Houdt het melden en de bepalingen voor registraties daarom eenvoudig. Stel niet te veel voorwaarden, introduceer niet teveel categorieën, vanwege het risico dat dat afleidt van een effectieve vervolg-aanpak.

- **Melden geoorloofd verzuim.**

De gemeente Amsterdam is het eens met het melden van geoorloofd verzuim. Uit de praktijk – ook van de thuiszittersaanpak- blijkt dat dat de achtergrond is van veel thuiszitten en complex verzuim. Geoorloofd en ongeoorloofd verzuim

gaan vaak gelijk op waardoor leerlingen veel lestijd verliezen, en dan m.n. bepaalde kwetsbare groepen (zie onderzoek KBA).
Risico is dat scholen gaan verwachten dat LP zieke leerlingen 'afhandelt'.
Maak daarom duidelijk in regelgeving en uitwerking dat scholen hier eerste verantwoordelijkheid hebben, en wat deze op hoofdlijn inhoudt.
Verplicht in dit kader dat scholen concrete afspraken maken met JGZ en Leerplicht, inclusief termijnen (wanneer handelt wie). Dat kan via de Mazl-aanpak, dat goede evidence-based methode is. Het kan evt. ook met andere aanpak, als die afspraken er maar zijn.

- **Termijn waarop verzuimbeleid scholen er moet zijn**

De gemeente Amsterdam ziet graag dat OCW bij de uitwerking duidelijk aangeeft wanneer scholen een verzuimbeleid moeten hebben. Dit om te voorkomen dat dit nog heel lang duurt. Faciliteer scholen evt. daarbij (gezien o.a. lerarentekort etc.), bijvoorbeeld met een kort, helder kader voor wat er verwacht wordt.

- **Aanwezigheid als uitgangspunt en context van verzuim**

Positief dat de minister en de wet willen uitgaan van een aanwezigheidsbenadering. Amsterdam ziet graag dat dat in de uitwerking een inhoudsrijk concept wordt - en niet alleen instrumenteel ingevuld. Uitgaan van aanwezigheid vraagt om een andere benadering en verandert de rollen van de betrokken organisaties. Nu staat nog vaak alleen de term 'verzuim' in de MvT, die nog niet een aanwezigheidsaanpak uitstraalt.

In het verlengde daarvan; aanwezigheid en /verzuim staan niet op zichzelf, zijn geen losse zich toevallig voordoende zaken. Naast 'leerlingfactoren' spelen schoolfactoren een belangrijke rol zoals: pedagogisch klimaat, bejegening, roostering, kwaliteit onderwijs etc. Maar bijv. ook stress door prestatiedruk bij zowel leraren als leerlingen (zie o.a. recente publicatie NJI en andere onderzoeken op dit gebied). Ook onderwijswetgeving werkt die in de hand (eindtermen, toetsen). OCW kan in wetsvoorstel en memorie deze samenhang scherper benoemen. Dit is van belang voor uitwerken van een goede aanwezigheids-benadering.

- **Vrijstellingen (art 5 sub a).**

Het lijkt erop dat OCW (alle) vrijstellingen onder thuiszitters schaaft. Als dat zo is, dan vindt Amsterdam dat niet terecht. In KDC's wordt ook aan de ontwikkeling gewerkt van kinderen. Ze zitten dus niet thuis en ook niet stil. Als we daadwerkelijk willen dat zoveel mogelijk van deze kinderen in een schoolse omgeving leren vraagt dat om veel aanpassingen en investeringen.
- Een optie is: geef KDC's een brinnummer. Door KDC's tot school te maken zou een echt leerrecht gecreëerd worden van 1%-100%. Dat zou dan wel een stelselwijziging inhouden met dito onderwijsbekostiging.

- N.a.v. de MvT p 23: "*afgifte vrijstelling voor gehele leerplichtige leeftijd zal in de meeste gevallen niet meer nodig zijn*". Dit is zo volgens de minister "*omdat steeds meer maatwerk in het onderwijs mogelijk wordt*".

Amsterdam herkent dit niet. (Tenzij KDC's als een vorm van onderwijs worden

beschouwd, zie boven). Dit ondanks het feit dat ook Amsterdam inzet op tijdelijke vrijstellingen om op basis van de ontwikkeling van een kind goed te kunnen bepalen hoe verdere ontwikkeling mogelijk is. Echter, het overgrote deel van kinderen met een vrijstelling 5 sub a krijgt die, omdat zij nooit binnen het huidige stelsel in een schoolse omgeving - ook niet speciaal onderwijs- kunnen functioneren. Dan is een KDC voor hen een goed en in feite het enige alternatief, waar ook aan hun ontwikkeling gewerkt wordt.

- **Basisvoorwaarde: personele capaciteit Leerplicht**

De minister koerst op eerder, beter en meer melden door scholen, nu ook van geoorloofd verzuim. Amsterdam kan zich daarin goed vinden.

Te voorzien is dat dit zal leiden tot meer meldingen én meer inzet op een vervolgaanpak van verzuim ook door leerplicht. Dat zal ook capaciteit vragen van de leerplicht-organisatie. Het Rijk zou er rekening mee moeten houden om gemeenten hiervoor te compenseren.

- **Basisvoorwaarde: voldoende goed personeel in onderwijs en zorg**

Tenslotte en bijna overbodig om te noemen: voldoende goed gekwalificeerd personeel in zowel onderwijs als zorg is basisvoorwaarde om de maatregelen goed te kunnen uitvoeren. Niet alleen het melden, maar vooral de opvolging daarvan in de context van een goed pedagogisch schoolklimaat.

Dat geldt temeer nog voor een doel als 'nul thuiszitters'. Beschikbaarheid van onderwijsbegeleiding én voldoende zorg (voor kind en gezin) zijn absoluut noodzakelijk om de duur van thuiszitten te verkorten en het aantal thuiszitters te verminderen.